

Szakképzési mintaprojekt

Egészségügy ágazat

6.6. számú melléklet

Feladatlap mozaiktanuláshoz:
A fertőtlenítés alapjai (2)
Steril anyagok kezelése

Digitális Jólét Nonprofit Kft.
H-1016 Budapest, Naphegy tér 8.
www.digitalisjoletprogram.hu

GINOP-6.2.5-VEKOP-19-2019-00001
azonosító számú, „Szakmai képzés digitális
módszertanának egységesítése” c. projekt

Kezünkben a digitális jövő

6. A fertőtlenítés alapjai (2)

Steril anyagok kezelése

I. A fertőtlenítés alapjai (2)

Hogyan fejlődtek a fertőtlenítési eljárások?

Olvasd el az alábbi cikkeket, majd összegezd a tartalmukat!

https://semmelweismuseum.blog.hu/2020/05/29/kitaibel_pal_es_a_klormesz_felfedezese

https://semmelweismuseum.blog.hu/2020/05/27/a_modern_orvostudomany_egyik_fegyvere_a_lysoform

1. Alapfogalmak

Aszepszis: Olyan munkamódszerek, munkafolyamatok és magatartásformák alkalmazása a betegellátás során, amelyekkel a mikroorganizmusok a beteg szervezetétől távol tarthatók.

Antiszepszis: Olyan sebgyógyítói eljárások alkalmazása, melyek hatására a tárgyakon, bőrön, sebben már fennálló kontamináció (fertőződés) leküzdése fertőtlenítéssel, dezinfekcióval történik.

Fertőtlenítés (dezinfekció): Azon eljárások összessége, amelyek hatására a fertőző forrásból a külső környezetbe került kórokozók elpusztulnak, illetve fertőzőképességük megszűnik.

Sterilizálás: Olyan eljárás, amelynek során fizikai, kémiai hatásokkal, vagy ezek kombinációjával az anyagon, vagy anyagban elpusztul minden mikroorganizmus és ezek nyugvó formái.

Steril (csíramentes): Az adott anyag, műszer, eszköz mentes minden mikroorganizmustól és ezek nyugvó formáitól.

GINOP-6.2.5-VEKOP-19-2019-00001 azonosító számú projekt

Poweredby DJP

Kezünkben a digitális jövő

Hogyan tudjuk a tárgyakon lévő kórokozókat elpusztítani vagy inaktiválni?

2. A fertőtlenítőszeres csoportosítása

A fertőtlenítőszer (dezinficiens) olyan vegyianyag vagy készítmény, amely megfelelő alkalmazás mellett a külső környezetbe kikerült kórokozók elpusztítására vagy inaktiválására alkalmas, és ilyen célra kerül forgalomba. A betegellátásban csak engedélyezett fertőtlenítőszer használható.

A. A fertőtlenítőszeres hatóanyag szerinti csoportosítása:

- Klór és vegyületei
- Jód és vegyületei
- Alkoholok
- Aldehyde
- Oxidáló szerek és peroxid-vegyületek
- Lúgok
- Fenolszármazékok
- Guanidinek
- Alkilaminok
- Felületaktív anyagok (tenzidek): A tenzid tartalmú vizes oldatok a felületi feszültséget csökkentik. Ezzel lehetővé teszik a zsírok, egyéb szennyeződések eltávolítását, fellazítását, így a fertőtlenítő anyag hatását segítik. Ide tartoznak a szappanok (detergensek), és a fertőtlenítő hatású szappanok.

Olvasd el a tankönyvben a fenti fertőtlenítőszer csoportok jellemzőit!

B. Fertőtlenítőszeres csoportosítása felhasználás szerint:

GINOP-6.2.5-VEKOP-19-2019-00001 azonosító számú projekt

Powered by DJP

Kezünkben a digitális jövő

- **Higiénés kézfertőtlenítésre szolgáló szerek:** Vizsgálatok, beavatkozások előtt, után használjuk. Lehet egy- és kétfázisú fertőtlenítőszer.
- **Bőrfertőtlenítő szerek:** Hígítatlanul alkalmazzuk pl. injekciózásnál, vagy egyéb kezeléseknél.
- **Nyálkahártya fertőtlenítő szerek:** Száj-, garatüreg, hüvelynyálkahártya, urogenitális szervek külső felületére használják.
- **Felületfertőtlenítő szerek:** Bútorok, berendezési tárgyak mosható felületéhez, napi takarításhoz, kis felületek beteg utáni gyors fertőtlenítésére alkalmazzák.
- **Műszer és eszközfertőtlenítő szerek:** Tisztítanak, fertőtlenítenek és vértelenítenek.

Keress engedélyezett fertőtlenítőszeret mindegyik felhasználási területéhez az Interneten! Készíts róluk képernyőképet! Olvasd el a használati útmutatójukat!

3. A leggyakrabban alkalmazott fertőtlenítő eljárások:

- **Kézfertőtlenítés**
 1. higiénés kézmosás
 2. higiénés kézfertőtlenítés
 3. sebészi bemosakodás
- Bőrön keresztül végzett **beavatkozás helyének fertőtlenítése:** engedélyezett fertőtlenítő szerrel, a behatási időt ki kell várni!
- **Váladekfertőtlenítés:** Fertőtlenítőszerrel elegyítés, behatási idő: ½-2 óra.
- **Műszer- és eszközfertőtlenítés:**
Munkafázisai:
 1. előkészítés: gyűjtés, előtisztítás, öblítés

- gyűjtés: lehet száraz, vagy nedves gyűjtés. Nedves gyűjtésnél műszertisztító oldatba helyezzük a használt műszert.
 - öblítés: 30 °C-nál nem melegebb öblítővízzel (kijelölt helyen, védőruhában!)
2. tisztítás, fertőtlenítés
 3. szárítás, csomagolás, tárolás

4. A fertőtlenítő oldatok elkészítése

A fertőtlenítőszer kétféle halmazállapotban kerülnek kiskereskedelmi forgalomba: oldatok formájában, illetve szilárd formában (tabletta, por).

Az oldatok töménysége kétféleképpen jelölhető:

Térfogatszázalék - fertőtlenítőszer és az oldószer is folyékony halmazállapotú.

Tömegszázalék - a fertőtlenítőszer szilárd halmazállapotú, az oldószer pedig folyékony halmazállapotú.

A fertőtlenítésre használt edény feliratozása: fertőtlenítőszer neve, koncentrációja, elkészítés dátuma!

Kémia könyvedben keresd meg és olvasd el az oldhatóságra, oldatok összetételére vonatkozó fejezetet!

Feladat:

Keress az Interneten egy por alakú és egy oldat formájában forgalmazott, hígítandó fertőtlenítőszert!

- Olvasd el a használati utasításukat!
- Hogyan készítenél 5 liter 2 térfogatszázalékos fertőtlenítő oldatot a folyékony fertőtlenítőszerből?
- Hogyan kell készíteni 5 liter 2 tömegszázalékos oldatot a por alakú fertőtlenítőszerből?

5. Higiénés kézfertőtlenítés

Betegzóna: A betegzónába tartozik az adott beteg és az őt körülvevő élettelen környezet, amelyekkel az egészségügyi dolgozó a beteg ellátása közben kapcsolatba kerül.

A betegellátási pont: az a hely, ahol egyidejűleg van jelen a beteg és az egészségügyi dolgozó a betegellátás során. Ez a betegzónán belül van, a kézfertőtlenítőnek ezen belül kell elérhetőnek lennie.

A kézhigiéné 5 momentuma:

1. a beteg érintése előtt
2. aszeptikus kezelés előtt
3. váladékkal történt érintkezés után
4. a beteg érintését követően
5. a beteg környezetével történő érintkezés során

A higiénés kézfertőtlenítés célja a kéz bőrfelületén lévő átmeneti (tranziens) mikroflóra elpusztítása, inaktiválása.

a) Kézfertőtlenítés alkoholos kézfertőtlenítő szerrel

Akkor alkalmazzuk, amikor a kézen nincs látható szennyeződés.

Az adagolóból készítményt juttatunk az egyik tenyérbe, majd bedörzsöljük a kéz bőrébe száradásig (kb. 30 másodperc). Ez alatt a kezeket nem érheti víz!

b) Egyfázisú kézfertőtlenítés:

Az alkalmazott fertőtlenítő hatású szappan egy fázisban tisztít és fertőtlenít is. Akkor alkalmazzuk, amikor a kézen látható szennyeződés van.

c) Kétfázisú kézfertőtlenítés:

1. fázis: kézfertőtlenítő szer használata – közben a kezeket nem érheti víz (kb. 30 másodperc)
2. fázis: kézmosás folyékony szappannal

Tekintsd meg az alábbi videót a kézfertőtlenítéssel kapcsolatban!

GINOP-6.2.5-VEKOP-19-2019-00001 azonosító számú projekt

Powered by DJP

Kezünkben a digitális jövő

https://www.youtube.com/watch?v=ShBBVlhm2ig&list=PL7IYLJjgeyPkC0MfnGo7Cal3N_zf--2wm&index=2

Feladat:

- Figyeld meg a kézfertőtlenítés menetét!
- Készíts folyamatábrát a kézfertőtlenítés lépéseiből!
- Próbáld ki a mozdulatokat!

II. Steril anyagok kezelése, tárolása

Milyen munkamódszerekkel, munkafolyamatokkal, magatartásformákkal tudjuk távoltartani a beteg szervezetétől a kórokozókat?

Mi a különbség a fertőtlenített és a steril eszköz között?

Az egészségügyi tevékenységek során keletkező fertőzések megelőzésének fontos feladatai közé tartozik a steril eszközök szabályos tárolása, szakszerű kezelése, használata is.

Fontos szabályok a steril anyagok kezelésével kapcsolatban:

- A steril anyagokat csak az eredeti csomagolásban lehet tárolni, amelyben sterilizálásra kerültek.
- A steril eszközöket tartalmazó csomagokat közvetlenül a felhasználás előtt lehet kibontani.
- A felbontott csomag tartalma tovább már nem tekinthető sterilnek.
- A steril csomagból kivett eszköz alkoholban tárolása tilos.
- A steril anyagokat műszer-, vagy gyógyszerháztartási szekrényben, faliszekrényben, sterilanyag raktárban, biztonságosan záródó konténerben lehet tárolni.

GINOP-6.2.5-VEKOP-19-2019-00001 azonosító számú projekt

Powered by DJP

Kezünkben a digitális jövő

- A steril csomagok tárolásánál alkalmazni kell a FIFO (First in - First out) elvet.
- A steril anyagok épületek közötti szállítása során a steril csomagokat védőcsomagolásban, vagy erre szolgáló konténerben kell elszállítani. Épületen belüli szállítás során elég tiszta textiliával lefedni a steril csomagot.

Felhasznált források:

1. Bokor Nándor (2009): Általános ápolástan és gondozástan, Medicina Könyvkiadó Zrt., Budapest, 159-170. oldal
2. Haris Éva-Matlákné Csizmadia Györgyi-Szabados Tímea (2017): Ápolási beavatkozások, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 48-51. oldal
3. Molnár Kornélia (2012): Járványtan, Medicina Kiadó, Budapest, 61-75., 87. oldal
4. Molnár Kornélia (2011): Nosocomiális fertőzések megelőzése – infekciókontroll Medicina Kiadó, Budapest, 226. oldal
5. Dr. Pápai Tibor (2017): Kézfertőtlenítés, Medukáció, Utolsó megtekintés: 2021.12.28. Megtekintés helye: https://www.youtube.com/watch?v=ShBBVlhm2ig&list=PL7IYLJjgeyPkC0MfnGo7Cal3N_zf--2wm&index=2